

**AVRUPA METEOROLOJİ UYDULARI İŞLETME TEŞKİLÂTI
DOKUNULMAZLIKLAR VE BAĞIŞIKLIKLAR PROTOKOLÜNÜN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 6.2.2000 Sayı: 23956)

Kanun No
4523

Kabul Tarihi
1.2.2000

MADDE 1. - Türkiye tarafından 25 Mayıs 1987 tarihinde imzalanan Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtı (EUMETSAT) Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün ekli çekinceyle onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(EUMETSAT)
**AVRUPA METEOROLOJİ UYDULARI
İŞLETME TEŞKİLÂTI
DOKUNULMAZLIKLAR VE
BAĞIŞIKLIKLAR
PROTOKOLÜ**

Bir Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilâtının (EUMETSAT) kurulması Anlaşmasına Taraf olan hükümetler 24 Mayıs 1983 tarihinde bu mukaveleye imza koymuşlardır (bundan sonra "Anlaşma" olarak bahsedilecektir.)

Anlaşmanın 12 nci Maddesine uygun olarak dokunulmazlıklar ve bağışıklıkları belirleme isteği ve

Bu Protokol'de ortaya konulan dokunulmazlıklar ve bağışıklıklardan kastedilen maksadın, EUMETSAT'ın resmî çalışmalarını etkili bir biçimde gerçekleştirmesini temin etmek olduğunu beyan etme amacıyla şu maddeler üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

MADDE 1

KAVRAMLARIN KULLANIMI

Bu protokolün amaçlarına ilişkin olarak;

a) "Üye Ülkeler" anlaşmaya imza koyan Devlet anlamına gelir.

b) "Arşiv", yazışma, belge, metinler, fotoğraflar, filmler, optik ve magnetik bantlar, data bantlarını içeren bütün kayıtlar ve EUMETSAT'a ait olan ya da EUMETSAT tarafından tutulan bilgisayar programları anlamına gelmektedir.

c) "resmî çalışmalar", Mukavelenin 2 nci Maddesinde de belirtildiği gibi EUMETSAT'ın hedeflerini ifa etmek üzere gerçekleştirilmiş olduğu bütün çalışmaları ve idarî aktivitelerini kapsamına alır.

d) "Mülk" mukaveleden doğan haklardan olduğu kadar, sahip olma hakkına konu olabilecek herhangi birşey de olabilir.

e) Üye ülke "temsilcileri", temsilciler ve danışmanları anlamına gelir.

f) "Personel üyeleri", Direktörü, EUMETSAT tarafından istihdam edilen kişileri, daimî hizmet görevini devam ettirenleri ve Personel Kanunlarına tabi olanları içermektedir.

g) "Uzman" EUMETSAT yararına hususî bir görevi gerçekleştirmek üzere tayin edilen bir kimseden başka olmak üzere harcamaları EUMETSAT tarafından karşılanan bir kişi anlamına gelmektedir.

MADDE 2

KANUNÎ ŞAHSİYET

EUMETSAT'ın Mukavelenin 1 numaralı maddesine uygun olarak kanunî bir şahsiyeti vardır. Özellikle, mukavele yapma, taşınır ve taşınmaz malları tedarik etmek ve dağıtma ve hukukî muamelelere iştirak etme kapasitesine sahiptir.

MADDE 3

ARŞİV DOKUNULMAZLIĞI

EUMETSAT arşivleri dokunulmazlık hakkına tabidir.

MADDE 4

HUKUKÎ VE İCRAÎ BAĞIŞIKLIK

1. Resmî faaliyetleri çerçevesinde EUMETSAT aşağıdakiler hariç, icraf ve hukukî bağışıklıktan yararlanır;

a) Konsey kararıyla özel bir durumda bu haktan vazgeçme halinde;

Konseyin, mevcudiyeti adaletin icrasını engelleyecek ve EUMETSAT'ın menfaatini haleldâr etmeyecek durumlarda, bu dokunulmazlığı kaldırma görevi vardır;

b) EUMETSAT'a ait veya onun hesabına çalışan bir aracın sebep olduğu kaza sonucundaki zararlar için üçüncü bir kişinin dava açması veya böyle bir aracın trafik kurallarını ihlal etmesi durumunda;

c) Sözleşmenin 14 üncü maddesi veya Protokolün 21, 22, 23 maddelerinin uygulanmasında tahkim kararının yerine getirilmesi halinde;

d) EUMETSAT tarafından bir personele veya eski bir personele, emekli aylığı dahil, verilen ücret ve benzeri ödemeler üzerinde adli ve idari makamların kararıyla düzenlenen haciz söz konusu olduğunda;

e) EUMETSAT tarafından açılmış bir davaya ait tekrar anlaşma talebi durumunda;

f) EUMETSAT'ın girişimde bulunacağı ticari faaliyet durumunda;

2. Buldukları yer ne olursa olsun, EUMETSAT malları;

a) Her türlü el koyma, zor alım veya kamulaştırmadan;

b) Her türlü yed-i emin idari işlem veya önceki paragrafta öngörülen durumlar hariç bir yargılama için öngörülen tedbirlerden muafır.

MADDE 5

GÜMRÜK VE VERGİ HÜKÜMLERİ

1. Resmî faaliyetleri çerçevesinde, EUMETSAT malları ve gelirleri direkt vergiden muafır.

2. EUMETSAT'ın resmî faaliyetleri için gerekli olan büyük meblağlar tutan alışveriş ve hizmetlerin yerine getirilmesinde fiyatlarına vergi veya resim dahil olması halinde, bu vergi veya resim tahsil eden üye Devlet tevsik edildiği takdirde, bu resim ve vergilerden bağışıklık veya iadesi konusunda uygun tedbirleri alır.

3. EUMETSAT tarafından ithal ve ihrac edilen resmî faaliyetlere gerekli ücretler, her türlü ithalat ve ihracat vergisinden muafır ve ne ithalat, ihracat kısıtlamasından ne de ithalat ihracat yasağından etkilenir.

4. Bu maddenin hükümleri yapılan hizmet için ödenen ücret niteliğindeki vergi, harç ve damga resmine uygulanmaz.

5. Bu maddenin hükümlerine uygun olarak vergiden muaf olarak alınan veya ithal edilen mallar, ancak iade ve bağışıklık verilen üye Devletler tarafından tespit edilen şartlarda ücretsiz veya ücretli adı altında satılabilir veya kiralanabilir, ödünç verilebilir veya hibe edilebilir.

MADDE 6

FON, DÖVİZ VE TEDAVÜLDEKİ PARA

EUMETSAT her türlü fon, döviz, tedavüldeki para ve değerli malları atabilir ve elinde bulundurabilir. Taahhütlerini yerine getirmek için gerekli miktarda herhangi bir para biriminde hesabı olabilir ve resmî faaliyetleri için serbest bir şekilde kullanabilir.

MADDE 7

HABERLEŞME

1. Resmî haberleşmeleri ve bütün dokümanlarının gönderilmesi konusunda EUMETSAT, benzer uluslararası kuruluşlara her üye Devlet tarafından sağlanan kolaylıklardan yararlanır.

2. Resmî faaliyetleri çerçevesinde verilerin iletilmesi için, EUMETSAT her üye Devletin toprağında, bu Devlet tarafından telekomünikasyon alanında bu Devletin uluslararası angajmanları gözönüne alınarak milli meteoroloji servisine tanınan kolaylıklardan aynı şekilde yararlanır.

MADDE 8

YAYINLAR

EUMETSAT tarafından veya EUMETSAT'a yollanan eğitim malzemeleri ve yayınlarının dağıtımı hiçbir kısıtlamaya tabi değildir.

MADDE 9

TEMSİLCİLER

1. Üye Devletlerin temsilcileri, resmî görevlerini ifa ederken, toplantı yerine gidiş ve oradan gelişlerinde aşağıdaki dokunulmazlıklardan ve bağışıklıklardan yararlanırlar;

a) Suçüstü veya ağır bir suç işleme hariç, tutuklanma, hapis ve kişisel bagajlarının zorla alınmasından muafiyet;

b) Görevlerinin sonunda bile, resmî görevlerinin ifasında kendileri tarafından yapılan yazılı ve sözlü davranışlarda bağışıklık bu bağışıklık üye Devlet temsilcisi tarafından kullanılan veya kendisine ait bir araç tarafından trafik kurallarının ihlali ve meydana gelen zarar durumunda geçerli değildir;

c) Bütün resmî evrak ve dokümanlar için dokunulmazlık;

d) Göçü sınırlayan bütün tedbirlerden ve yabancıların bütün tescil işlemlerinden muafiyet;

e) Geçici resmî görevde yabancı hükümet temsilcileriyle, para, kambiyo işlemlerinde aynı muamele;

f) Gümrük konusunda, geçici resmî görevde yabancı hükümet temsilcilerine kişisel bagajlarıyla ilgili muamelenin aynısı;

2. Dokunulmazlıklar ve bağışıklıklar, üye Devlet temsilcilerine kişisel avantajları için değil, görevlerini EUMETSAT nezdinde tam bağımsız olarak yürütebilmeleri için verilmiştir. Sonuç olarak, bir üye Devletin, mevcudiyeti hukuk fonksiyonunu engelleyecek ve sağlanış maksadına zarar vermeden kaldırılabilceği durumlarda, bir temsilcinin dokunulmazlığını kaldırma görevi vardır.

3. Hiçbir üye Devlet kendi temsilcisine ayrıcalık ve bağışıklık veremez.

MADDE 10

PERSONEL

EUMETSAT personeli aşağıdaki dokunulmazlıklardan ve bağışıklıklardan yararlanırlar :

a) EUMETSAT'taki hizmetleri sona erdikten sonra dahi, görevlerinin ifası sırasında kendileri tarafından yapılan yazılı ve sözlü davranışlardan dolayı bağışıklık; bu bağışıklık personelin biri tarafından trafik kurallarının ihlaline veya kendisi tarafından kullanılan veya kendisine ait olan bir aracın meydana getirdiği zarar söz konusu olduğunda geçerli değildir.

b) Askerlik hizmeti dahil, millî hizmetlere ilişkin her türlü zorunluluktan muafiyet;

c) Bütün resmî evrak ve dokümanlar için dokunulmazlık;

d) Kendileri ve aynı evde yaşayan aileleri için göçü sınırlayan ve yabancıların tescilini düzenleyen hükümlerden muafiyet;

e) Uluslararası teşkilâtların personeline tanınmış olan, ülkelerine intikal kolaylıklarının aynısı;

f) Uluslararası teşkilâtların personeline genellikle tanınmış para ve kambiyo kontrol işlemlerindeki kolaylıkların aynısı;

g) EUMETSAT'ın kendi hesabına vergilendirmeye tabi tuttuğu tarihten itibaren, emekli maaşı ve diğer benzer yardımlar hariç, EUMETSAT tarafından ödenen maaş ve ücretlerle ilgili bütün millî vergilerden muafiyet;

Üye Devletlerin, diğer kaynaklardan gelen gelirler üzerinden alınacak vergi tutarının hesabında söz konusu maaş ve ücretleri dikkate alma hakları saklıdır.

h) Üye bir Devlette görev almaları halinde, kişisel eşyalarını, mobilyalarını, arabalarını gümrüksüz ithal etme ve söz konusu üye Devletin mevzuatının öngörmesi şartıyla, görevlerinin bitiminde ihraç etme hakkı. İş bu paragraf hükümlerine göre gümrükten muaf olarak ithal edilen mallar, sadece muafiyet tanıyan üye Devletler tarafından tespit edilen şartlarda, bağış yoluyla veya ücretsiz olarak devredilebilir, kiralanabilir, ödünç verilebilir veya satılabilir.

MADDE 11

MÜDÜR

Müdür 10 maddede personele tanınan dokunulmazlıklardan ve bağışıklıklardan başka aşağıdaki dokunulmazlıklardan ve bağışıklıklardan yararlanır.

a) Suç üstü hariç tutuklanma ve hapis bağışıklığı,

b) Kendisine ait veya kendisinin kullandığı bir arabanın neden olduğu zarar durumu hariç, diplomatlara tanınan idarî ve görevi gereği icraî ve adlî bağışıklıklar;

c) Yukarıdaki (a) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kendisine ait veya kendisi tarafından kullanılan bir araç sebebiyle trafik kurallarını ihlal durumu hariç, cezaî muhakemeden muafiyet;

d) Kişisel bagajlarının gümrük kontrolünde diplomatlara yapılan muamelenin aynısı;

MADDE 12
SOSYAL SİGORTA

19. madde hükümlerine uygun olarak üye Devletlerle yapılmış anlaşmalar veya üye Devletlerin benzeri tedbirleri veya üye Devletlerin yürürlükte olan önemli hükümleri saklı kalmak kaydıyla, personelin özel bir sosyal güvenlik rejimine tabi olması halinde EUMETSAT ve personeli millî sosyal güvenlik sistemlerinin mecburî her türlü prim ödemelerinden muaf tutulurlar.

MADDE 13
UZMANLAR

Personelden ayrı olarak EUMETSAT hesabına çalışan veya görev icra eden uzmanlar aşağıdaki dokunulmazlıklardan ve bağışıklıklardan yararlanırlar;

- a) Hizmetleri sona erdikten sonra bile, görevlerinin ifası sırasında kendileri tarafından yapılan yazılı ve sözlü davranışlardan dolayı bağışıklık; bu bağışıklık uzman tarafından trafik kurallarının ihlalinde veya kendisi tarafından kullanılan veya kendisine ait olan bir aracın meydana getirdiği zarar söz konusu olduğunda geçerli değildir.
- b) Bütün resmî evrak ve dokümanlar için dokunulmazlık,
- c) Göçü sınırlayan her türlü tedbirlerden ve yabancıların tescilini düzenleyen her türlü formaliteden muafiyet;
- d) Geçici resmî görevde bulunan yabancı hükümet temsilcilerine tanınmış para, kambiyo işlemleri hususunda aynı muamele;

MADDE 14
VAZGEÇME

1. İş bu protokolde öngörülen dokunulmazlıklar ve bağışıklıklar, personel ve uzmanlara kişisel çıkarları için tanınmamış olup, sadece EUMETSAT'ın fonksiyonunu tam yapması ve ilgili kişilerin rahat çalışmasını sağlamak için öngörülmüştür.

2. Müdürün, mevcudiyeti adaletin icrasını engelleyecek ve kaldırılması EUMETSAT menfaatini haleldâr etmeyecek durumlarda, bir uzmanın veya bir personelin dokunulmazlığını kaldırma görevi vardır. Konseyin, Müdürün dokunulmazlığını kaldırma yetkisi vardır.

MADDE 15
PERSONELİN VE UZMANLARIN BİLDİRİLMESİ

EUMETSAT müdürü en az bir defa üye Devletlere personelin ve uzmanların adlarını, milliyetlerini bildirir.

MADDE 16

GİRİŞ, İKÂMET VE ÇIKIŞ

Üye Devletler, üye Devlet temsilcilerinin personelinin ve uzmanlarının kendi topraklarına giriş, orada ikâmet ve ülkeden çıkışlarını kolaylaştırmak için gerekli bütün tedbirleri alırlar.

MADDE 17

GÜVENLİK

İşbu protokol hükümleri her üye Devletin güvenliğini ilgilendiren konularda gerekli bütün tedbirleri alma hakkına halel getirmez.

MADDE 18

ÜYE DEVLETLERLE İŞBİRLİĞİ

EUMETSAT, iyi bir hukukî idare için, ilgili üye Devletin kanun ve mevzuatına uymak ve protokol ile öngörülen dokunulmazlıkların ve bağışıklıkların kötüye kullanımını engellemek için her an üye Devletlerin yetkili makamları ile işbirliği yapar.

MADDE 19

EK ANLAŞMALAR

EUMETSAT bir veya birçok üye Devlet ile, Devlet veya Devletler bakımından işbu protokol hükümlerinin uygulanması hususunda ve EUMETSAT'ın iyi çalışmasını sağlamak bakımından diğer düzenlemeleri yapabilir.

MADDE 20

SÜREKLİ İKÂMET HAKKINA SAHİP OLANLARA VE KENDİ VATANDAŞLARI İÇİN AYRICALIK VE BAĞIŞIKLIKLAR

Hiçbir üye Devlet kendi vatandaşına ve sürekli konut hakkına sahip olanlara 9, 10 b), d), e), f), h), 11 ve 13 c) ve d) maddelerinde ifade edilen dokunulmazlıkları ve bağışıklıkları tanımakla yükümlü değildir.

MADDE 21

YAZILI ÂKİTLERDE HAKEM

EUMETSAT, personel tüzüğüne uygun olarak akdedilenler dışındaki yazılı âkidler sırasında hakeme başvurma hususunu öngörebilir. Hakem maddesi veya bu maksatla Akdedilen özel anlaşma, uygulanacak kanunu ve prosedürü, mahkemenin kompozisyonunu, hakemlerin tayin biçimini ve mahkeme yerini belirler. Hakem kararının icrası kararın uygulanacağı devletin yürürlükteki mevzuat hükümlerine tabidir.

MADDE 22

ZARARLAR, AKDİ OLMAYAN SORUMLULUK VEYA PERSONEL VE UZMANLARLA İLGİLİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Sözleşmenin 14. maddesinde öngörülen yönteme göre her üye Devlet aşağıdaki hususları hakeme götürebilir :

- a) EUMETSAT'ın neden olduğu zarar;
- b) EUMETSAT'ın akdi olmayan bütün diğer sorumluluklarını ilgilendiren hususlar;
- c) Eğer dokunulmazlığı kalkmamışsa, bir uzman veya bir personelin kendisini ilzam eden hususta adli bağışıklık talebi;

MADDE 23

PROTOKOLÜN UYGULANMASINA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

EUMETSAT'la bir üye Devlet veya iki veya daha fazla üye Devlet arasında işbu protokolün uygulanması veya yorumu hususunda ortaya çıkan görüşmeler yoluyla veya Konsey aracılığıyla çözümlenememiş her türlü uyuşmazlık Taraflardan birinin talebi üzerine sözleşmenin 14. maddesinde öngörülen prosedüre uygun olarak hakeme sunulur.

MADDE 24

YÜRÜRLÜĞE GİRME SÜRE VE FESİH

1. İşbu protokol, sözleşmeye Taraf Devletlerin imzasına ve onayına ağıttır.
2. Söz konusu Devletler bu protokole :
 - Onaylama, kabul veya tasdik rezervi olmaksızın imza ile,
 - Eğer protokol onaylama, kabul veya tasdik rezervi ile imzalanmış ise, onay, kabul veya tasdik belgesinin İsviçre Konfederasyonu Hükümetine ibrazıyla,
 - Katılma belgesinin sunulmasıyla taraf olurlar.
- İsviçre Hükümeti, sözleşmeye katılmış ve imzalamış bütün Devletlere ve EUMETSAT müdürüne imzaları, her onay, katılma ve tasdik belgesinin ibrazını Protokolün yürürlüğe girişini işbu protokolden vazgeçme sonucu Protokol hükümlerinin uygulanmayacağı tarihi bildirir. Protokol yürürlüğe girer girmez, Birleşmiş Milletler şartının 102. maddesine uygun olarak İsviçre Hükümeti Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri nezdinde Protokolü kaydettirir.
3. İşbu protokol altı Devletin onaylama veya katılma şartı olmaksızın imzalamalarından veya onaylama, katılma, kabul belgelerini verişlerinden 30 gün sonra yürürlüğe girer.
4. Yürürlüğe girmesinden sonra onaylama, kabul, tasdik, rezervi olmaksızın imzalayan veya onaylama, kabul, katılma belgelerini veren Devlet bakımından imza tarihinden ve bu belgelerin tevdi edilmesinden 30 gün sonra yürürlüğe girer.

5. Bu Protokol sözleşmenin bitimine kadar yürürlükte kalır.

6. Sözleşmenin 18. maddesine uygun olarak bir Devlet tarafından sözleşmeden vazgeçme, Protokolün bu Devlet bakımından otomatik olarak vazgeçmesi sonucunu doğurur. Usulü dairesinde yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunan tam yetkililer işbu protokolü imzalamışlardır.

Bu Protokol Darmstadt'da 1 Aralık 1986 tarihinde Fransızca ve İngilizce olarak ve her iki metin aynı derecede geçerli olmak üzere tek nüsha olarak düzenlenmiş olup bu nüsha İsviçre Konfederasyonu Hükümeti arşivinde saklanır ve bunun tasdikli birer sureti Protokolü imza eden ve sonradan katılan Devletlere, İsviçre Konfederasyonu Hükümeti tarafından gönderilir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİNİN ÇEKİNCESİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti EUMETSAT Ayrıcalıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün 11. maddesi hükümlerinin, Direktörün kendisi tarafından kullanılan veya kendisine ait bir aracı veya bir taşıma aracıyla sebebiyet verdiği hasar haricinde, yalnızca Direktörlük görevinin ifasıyla sınırlı olduğunu beyan eder.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
2	17	24
8	42	7
25	54	59: 60, 388: 411

I- Gerekçeli 90 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Plan ve Bütçe, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/285